

KOTIVARA

KUINKA SINÄ, PERHEESI JA LÄHEISESI PÄRJÄISITTE JOS YHTEISKUNNAN TOIMINTA HÄIRIINTYY?

OLETKO miettinyt suunnitelmaa, jos sähkön, lämmön tai veden jakeluun tulee häiriö?

ONKO sinulla kotiapteekissa tarvikkeita sairastumisen tai loukkaantumisen varalle?

KÄYTKÖ kaupassa joka päivä vai pärjäätkö kotona olevilla tarvikkeilla jonkin aikaa, vaikka kolme päivää tai viikon?

KUINKA pidät yhteyttä läheisiisi, jos kännykkä tai muu tietoliikenne pätkii?

Kotivara tarkoittaa paitsi ruokaa ja juomaa, myös muita kodin päivittäistarvikkeita. Kotivara on osa laajempaa oma-toimista varautumista, jossa hankitaan taitoja ja tietoja pahan päivän varalle.

Jokainen voi opetella hyödyllisiä taitoja häiriötilanteita varten, kuten alkusammutus- ja ensiaputaitoja sekä suunnitella toimintaansa esimerkiksi pitkäkestoisen sähkökatkon varalta.

Häiriöihin varautuminen on yhdessä tekemistä ja muiden auttamista.

Milloin kotivaraa tarvitaan?

- Tilanne, jossa kauppaan ei pääse, voi yllättää monestakin syystä. Yksinasuva voi sairastua eikä kykene ostoksille, tai perheenjäsen sairastuu. Yhteiskunta voi haavoittua; tulee lakko, liikenneyhteydet katkeavat tai laaja sähkökatkos häiritsee arkea. Voi sattua sellainen onnettomuus, että kaupat joudutaan sulkemaan tai ulos ei voi lähteä. Myös jakeluhäiriö voi estää tavaroiden kuljetuksen kauppoihin tai hankinnat kaupasta.
- Myrsky voi nopeasti sotkea arjen turvalliset rutiinit. Se saattaa tukkia liikenteen pitkäksi aikaa ja katkaista sähköt useaksi päiväksi. Kotivara turvaa viikon ruoan, mutta onko kotona myös vaihtoehto sähkölämmitykselle ja paristoilla toimiva radio?
- Huolehdi myös lähimmäisistäsi ja tarkista erityisesti ikäihmisten pärjääminen säännöllisesti.

VESI

MITEN toimit, jos vettä ei tulekaan tai se ei ole käyttökelpoista?

LÖYTYYKÖ kotoasi riittävän isoja, puhtaita, kannellisia astioita, joissa voit säilyttää ja kuljettaa vettä?

Suomalainen käyttää vettä yleensä noin 130 litraa vuorokaudessa. Hyviä varavesiastioita ovat kannelliset sangot ja mehukanisterit. Kiinnitä huomiota astioiden säilyttämiseen niin, että ne pysyvät puhtaina. Kaupoista loppuvat myytävät juomavedet hyvin nopeasti.

Lisäksi puhdasta vettä tarvitaan myös ruoan valmistukseen sekä hygieniaan ja WC:n huuhteluun.

Kokonaisvedentarve on minimissään noin 1-2 ämpäriä vettä/hlö/vrk. Häiriötilanteen pitkittyessä vedentarve kasvaa tästäkin.

**PUHDASTA
VETTÄ
VARATAAN
JUOTAVAKSI
MINIMISSÄÄN
2 L / VRK / HLÖ.**

Kun vettä ei tule

Saastunut vesi

- Estä saastuneen veden käyttö.
- Keitä ruoanvalmistukseen ja juotavaksi vettä vähintään 5 minuutin ajan. Vesilaitos antaa tarvittaessa keittokehotuksen.
- Älä käytä vettä vesijohtokloorauksen (shokkiklooraus) aikana.

Kun vettä ei tule:

- Tietoa voimassa olevista vedenjakelun häiriöistä saat soittamalla vesilaitoksen häiriötiedotuspalveluun. Ota yhteyttä oman yhtiösi isännöitsijään kaikissa vesihuollon vikatilanteissa.
- Mikäli asut pientalossa (esim. omakoti- ja paritalot), ota yhteyttä vesihuoltolaitoksen häiriötilanepalveluun.

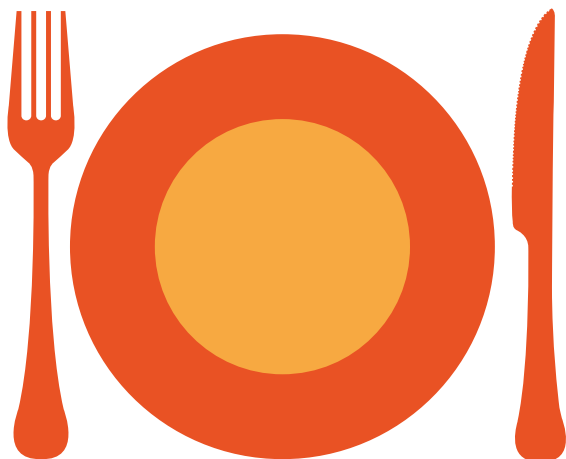
Yli 24 tunnin vesihuollon häiriötilanteissa järjestetään varavedenjakelu.

Varavedenjakelun tavat:

- vedenhakupisteet
- vedenjohtaminen kiinteistöihin väliaikaisin ratkaisuin, kuten säiliöautosta tai kunnossaleivista verkoston osista.
- puhtaan veden kuljetus ja jakelu säiliöautosta.
- pakatun veden jakaminen.

Vedenjakelukatko ja laaja sähköhäiriö vaikuttavat myös jätevesihuoltoon.

Seuraa vesilaitoksen ja viranomaisten tiedotusta.

RUOKA

ONKO kotonasi riittävästi ruokaa, jos et pääse kauppaan?

Kotivara ei ole erillinen hätävarasto, vaan tuotteita käytetään koko ajan. Muistisäännöksi sopii ”paras-ta ennen”. Kokoa mieleisesi kotivara sellaisista elintarvikkeista, joita käytät muutenkin. Mieti myös, kuinka voit valmistaa ruokaa sähkökatkon aikana.

Huoltovarmuus Suomessa

Huoltovarmuus on osa yhteiskunnan varautumista vakaviin häiriötilanteisiin. Huoltovarmuudella turvataan väestön toimeentuloa, talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömän tuotantoa, palveluita ja infrastruktuuria. Viljan, polttoaineiden ja muiden elintärkeiden tuotteiden varmuusvarastot on laskettu niin, että tuonnin katketessa yhteiskun-

nan toiminta ei lakkaa kokonaan, ruokaa voidaan tuottaa, liikenne toimii ja lääkkeitä on saatavilla. Vakavassa kriisissä yhteiskunta ei pysty turvaamaan koko väestöä, vaan jokaisen panosta tarvitaan. Omalla varautumisellaan kotitaloudet ovat mukana yhteiskunnan varautumisessa. Kotivaralla luodaan edellytykset sille, että yhteiskunta kestää vakavatkin kriisit.

Sähkökatkon sattuessa

- Työtehoseuran mittausten mukaan pakasteiden sulaminen -18 asteen pakastinlämpötilasta nolla-asteiseksi vie jopa useita vuorokausia. Säiliöpakastin pysyy pidempään kylmänä kuin kaappipakastin. Kotioloissa pakasteet ovat vielä -9 asteisina pakastettavissa uudelleen, kunhan laatua seurataan. Nolla-asteiseksi sulaneet elintarvikkeet voit valmistaa ruoaksi tai kypsentää ennen uudelleen pakastamista.
- Retkikeitin ja grilli ovat käteviä ruoan valmistukseen ulkotiiloissa, kunhan käsittelee tulta varovasti ja pitää sammutuspeitettä lähellä.
- Käytä jääkaappituotteet ensimmäisinä.
- Säilytä pilaantuvat elintarvikkeet kylmänä vuodenaikana ulkona hyvin suojattuina.
- Vältä pakastimen avaamista. Peittämällä pakastimen huovilla tai matoilla voit hidastaa sisällön sulamista muutamilla tunneilla.
- Suojaa kylmälaitteiden alustat sulamisvesiltä.

Sähkökatkon jälkeen

- Käytä sulaneet tuotteet pakastimesta. Jääkaappikylmät pakasteet ovat yhä käyttökelpoisia.
- Tarkista, ettei hella ole päällä.
- Poista ylimääräiset suojaukset pakastimen ympäriltä.

VIESTINTÄ

LÖYTYKKÖ kotoasi paristoilla toimiva radio ja varaparistoja siihen?

Puhelinverkot on suunniteltu toimimaan sähkökatkojen aikana akkuvoimalla 3–12 tuntia. Tarvittaessa kytkettävän varavoiman turvin verkot toimivat jopa useita päiviä, mutta riittääkö omassa matkapuhelimessasi virtaa? Hankkimalla vara-akun, auto- tai paristolaturin varaudut pitkäkestoiseen sähkökatkoon. Poikkeus-tilanteessa korostuu tiedon saannin tarve ja henkinen jaksaminen.

Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaramerkki on minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki, joka kuuluu väestöhälyttimistä ja varoittaa ulkona olevaa väestöä uhkaavasta, välittömästä vaarasta. Suojautuminen sisätiloihin ja ohjeiden mukainen toiminta vaaratilanteessa

on ensimmäinen ja yleensä riittävä suojautumiskeino. Toimi näin kuultuasi yleisen vaaramerkin:

- Siirry sisälle. Pysy sisällä.
- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihto.
- Avaa radio ja odota rauhallisesti ohjeita.

Vaaratiedote

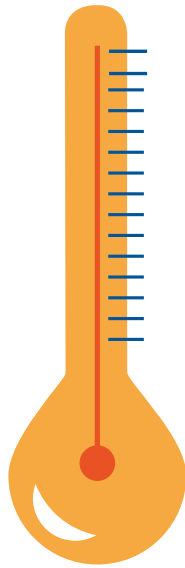
Viranomaiset antavat vaaratiedotteen silloin, kun se on välttämätöntä väestön varoittamiseksi. Vaaratiedotetta voidaan käyttää myös silloin, kun halutaan ilmoittaa vaaratilanteen olevan ohi. Vaaratiedotteessa annetaan tarvittaessa toimintaohjeita, kuten miten suojautua vaaralliselta tapahtumalta ja sen seurauksilta ja miten välttää vaaratilanteita.

Vaaratiedote voidaan antaa, jos tapahtuma aiheuttaa:

- hengen- tai terveysturvaa
- vaaraa omaisuuden vaurioitumiselle tai tuhoutumiselle merkittävässä määrin.

Vaaratiedote välitetään Yleisradion radiokanavilla sekä pitkäaikaisen toimiluvan saaneilla muilla radiokanavilla. Vaaratiedote voidaan myös lähettää televisiossa sekä teksti-TV:ssä ja Ylen verkkosivuilla.

- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Tekstiviestien lähettäminen kuormittaa verkkoa vähemmän kuin soittaminen.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta, jottet joutuisi vaaraan matkalla.

LÄMPÖ

MITEN pysyt lämpimänä, jos sähköt ovat poikki?

Takkaa ja muita tulisijoja lukuun ottamatta kaikessa lämmittämisessä tarvitaan sähköä. Vesi- ja ilmakier-topumput, kattilat, polttimet sekä maa- ja kaukolämpöjärjestelmät tarvitsevat kaikki sähköä toimiakseen. Kylmällä puutalot kylmenevät + 10 asteeseen alle vuorokaudessa. Elementtikerrostalo kylmenee noin kahdessa ja jyrävä kivitalo noin kolmessa vuorokaudessa. Sähkön palattua talojen lämmittäminen vie aikaa. *(Pahasti poikki 2008)*

**RIITTÄVÄ
MÄÄRÄ LÄMPIMIÄ
VAATTEITA JA HUOPIA
KOKO KOTITALOUDEN
TARPEISIIN AUTTAA
SELVIYTYMÄÄN
ASUNNON
VIILETESSÄ.**

Lämpötilan laskiessa

Lämpöä tuottava takka ja kuivat polttopuut ovat hyvä varalämmön lähde. Mikäli omaa varalämmönlähdettä ei ole, ehkä lähellä asuvalla tutulla tai naapurilla on?

Jos kuitenkin joudutaan oleskelemaan kylmenevässä asunnossa, kannattaa kylmenemistä hidastaa.

1. Sulje ikkunat ja pidä ulko-ovi kiinni. Lämpö karkaa nopeasti, jos ulko-ovi avataan usein. Sulje väliovet käytäviin, tuulikaappeihin ja eteiseen ja tuki raot.
2. Estä ilmanvaihto. Tuki raitisilmaventtiilit. Niitä ovat seinän pyöreät venttiilit ja ikkunan karmien venttiilit.
3. Lämmitä takka. Ainakin osa asunnosta pysyy lämpimänä.

Jos kodin lämpötila on laskenut + 15 asteeseen:

1. Yritä pitää yksi tila asunnosta lämpimänä. Sulje ulompien huoneiden ja kulmahuoneiden ovet ja tuki ilman pääsy niistä matoilla tai pyyhkeillä.
2. Peitä ikkunat paksuilla verhoilla tai vilteillä. Tuo lattialle lisää mattoja.
3. Pue päälle lämpimät, hengittävät vaatteet. Lisää jalkaan sukkiä tai kengät, vedä tarvittaessa pipo päähän ja hanskat käteen.

VARAUTUMISTESTI

Vastaa väittämiin kyllä tai ei

KYLLÄ EI

Kodissani on puhtaita kannellisia vesisankoja sekä vesikanistereita veden varastointiin		
Osaan hoitaa tilapäisesti WC-tarpeet hygieenisesti ilman vesijohtovettä		
Asunnossani on toimiva palovaroitin jokaista alkavaa 60 neliometriä kohden		
Kodissani on sammutuspeite ja/tai käsisammutin		
Olen päivittänyt alkusammutustaitoni		
Olen harjoitellut poistumista asunnostani tulipalon varalta		
Minulla on aina varalla käteistä rahaa		
Tunnen yleisen vaaramerkin ja osaan sisälle suojautumisen siihen kuuluvuin toimenpitein		
Olen päivittänyt ensiaputaitoni		
Minulla on otsa- tai taskulamppu ja varaparistoja		
Minulla on paristoilla toimiva radio		
Minulla on ruokaa varastoituna kotiin vähintään kolmeksi vuorokaudeksi		
Osaan uida vähintään 200 metriä		
Osaan tehdä hätäilmoituksen		
Häiriötilanteessa haluan auttaa muita		

Jokaisesta kyllä merkinnästä saa yhden pisteen. Laske pisteesi ja katso taulukosta miten pärjäsit testissä.

0-4	Et ole varautunut! Nyt on aika uudelle harrastukselle: omatoiminen varautuminen
5-9	Olet tyydyttävästi varautunut. Sinulta puuttuu vielä tärkeitä tietoja ja taitoja
10-13	Olet hyvin varautunut, mutta korjaathan puutteet?
14-15	Olet huippuvarautuja ja luot turvaa ympärillesi

ENNAKOI!

Varaudu auttamaan itseäsi ja muita.

Hanki kotivara.

Opettele ensiapu- ja alkusammutustaidot.

Huolehdi lähimmäisistäsi.

Millainen on sinun varautumistasosi?

Luuletko vai tiedätkö pärjääväsi?

Kotivaraan ja muuhun omatoimiseen varautumiseen löydät neuvoja ja ohjeita pelastuslaitoksista ja -liitoista, kotitalous- ja neuvontajärjestöistä ja SPEKistä.

Huoltovarmuuskeskuksen Omavarax-nettitestillä voit arvioida omaa varautumistasoa!

Lisätietoa kotivarasta ja omatoimisesta varautumisesta:

www.varaudu.info

Pahasti poikki - Näin selviät pitkstä sähkökatkosta

<http://www.defmin.fi/files/1275/>

Pahasti_poikki_netiversio.pdf

